

ALIR anor

MEDLEMSBLAD FÖR FORSKARFÖRENINGEN ALIR, SÖDERHAMN MED OMNEJD.

Årgång 31, nummer: 1, mars 2014

Bilden föreställer ångbåten David vid Skogbryggan och illustrerar Birgitta Jonssons artikel om emigranternas resa från Skog. Resan började ofta med ångbåten på Bergviken. På bryggan står Birgitta Jonssons morfars morbror Olof Norén med två av sina barn. Olof dog 1916.

I detta nummer:

Information om Alir	2
Redaktörens spalt	2
Ledare.....	3
Artiklar	
En emigrants resa från Skog på 1800-talet av Birgitta Jonsson.....	4
Börsbacken av Birgitta Jonsson.....	6
I "Gubben Noaks" bygd- hur en järnväg verkar av Lennart Sandström.....	10
Året var 1914 - Gamla tidningsklipp av Lilian Hansen.....	10
Medlemsinformation	12

Alir Anor nummer 1 mars 2014

Ansvarig utgivare: Krister Rundqvist.
Kontaktuppgifter nedan.

Om ALIR

Forskarföreningen ALIR, lokalförening för släkt-, person- och bygdeforskning, bildades i mars 1977. Föreningens namn är taget efter folklandsnamnet Alir, en medeltida beteckning för området kring Ljusnans dalgång i södra Hälsingland. Föreningen har som sitt främsta intresseområde socknarna Söderala, Mo, Norrala, Trönö, Skog och Söderhamns stad med närområden. Föreningen är medlem i Sveriges Släktforskarförbund.

Medlemsbladet ALIR anor utkommer 4 gånger per år, den 25:e i månaderna mars, juni, september, december. Manusstopp är den 25:e månaden före utgivning.

Artiklar i denna publikation får, med angivande av källa, kopieras eller på annat sätt återges.

Styrelse 2013

Ordf: Vakant

- Kontaktperson: Krister Rundqvist.
Tel. 0270-42 47 01

E-post: krrun@live.se

- Sekr: Rigmor Strandberg.
Tel. 073-153 60 36

Epost: riggan.strandberg@soderhamn.com

- Kassör: Ann-Catrine Lundström.
Tel. 0270-122 32, 070-647 98 79

E-post: anci.lundstrom@telia.com

Ledamöter:

- Lilian Hansén
Tel. 0270-696 16

E-post: lilian.hansen@soderhamn.com

- Rutger Brodd
Tel. 0270-123 93,

E-post: rutger.brodd@telia.com

Ersättare:

- Dennis Westlund.
Tel. 0270-323 54, 070-327 62 33

E-post: dennis.westlund@soderhamn.com

- Tore Haglund

E-post: tore.haglund@soderhamn.com

- **Medlemsansvarig:**

Ann-Catrine Lundström

- **Kursansvarig:**

Anna Persson Tel. 0270-28 46 42

- **Redaktion**

Redaktör: Lars-Olof Eklund, Sven Jonsons gata 3
302 27 Halmstad. Tel. 035-21 07 61

E-post: lo.eklund@telia.com

Du kan bli medlem i Alir genom att sätta in 120 kr på Plusgiro 913009-7.

Föreningens hemsida: www.alir.se

En vädjan från styrelsen och redaktionen

Skicka gärna in artiklar, antavlor, tips och idéer till redaktören via e-post eller vanlig post. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material i signerade artiklar.

Det är även tacksamt om insänt material är oformaterat. Det vill säga skrivet rakt upp och ner utan konstigheter på full, 16 cm, sidbredd.

Redaktörens spalt

Välkomna till ett nytt år med Alir Anor!

Jag hoppas, att den innevarande släktforskar-säsongen är givande. För det är väl så att de mörka kvällarna inbjuder till att leta och systematisera anor av skilda slag.

För egen del har vintern i ett avseende inte varit så resultatsinbringande. Jag har nämligen försökt att hitta en person i Stockholm, som levde under senare delen av 1700-talet och som dessutom var katolik. Det är inte lätt med de katolska kyrkböckerna som inte är av samma goda kvalitet som de flesta av de svenska.

Jag har lovat Elinor att ta hand om Anorna även 2014. Arbetet är inte så betungande och dessutom är det intressant att läsa alla artiklar och inlägg. Jag får reda på en hel del om Söderhamn med kringliggande bygd och det håller mig uppdaterad. Den tid jag besökte Söderhamn sträcker sig från 1939 till 1957 och numera blir besöken inte så talrika-

Det var mina morföräldrar som bodde på Norr i Söderhamn hela sina liv. Jag föddes på lasarettet nästan samtidigt som andra Världskriget bröt ut. Under min uppväxt så länge som mormor och morfar levde var jag mycket i staden och på deras sommarställe ute i skärgården.

Lars-Olof Eklund

Ledare

Några ord från Ledamoten

Då går verksamhetsåret 2013 mot sitt slut. Årsmötet går av stapeln på Bygdegården Vargen den 22 Mars. Hoppas att ni medlemmar sätter av tid för årsmötet. Vi har haft ett bra verksamhetsår upplever jag, men det är tråkigt att ni medlemmar inte hör av er med era ideér om vad föreningen kan bidra med för att utveckla verksamheten så att medlemmarna kan utveckla sin forskningsförmåga.

Det har för min egen del varit ett innehållsrikt år fyllt av glädje och sorg. Bland annat så hittade jag en massa gamla bilder efter det att min mor avlidit. Har ägnat mycket tid att gå igenom dessa bilder, men vissa av dessa kan jag inte identifiera. Man förbannar sig själv en hel del för att man inte är så bra på att notera personer, platser mm. på foton som man själv tagit så nu sitter jag och kämpar med att dokumentera vad alla bilder man själv tagit innehåller, tider, platser, personer. Har över 7000 bilder, allt ifrån pappersbilder, Dia-bilder och digitala bilder, som jag sliter med, så det lär ta sin tid. De digitala bilderna är relativt enkla att komplettera med data, men det är värre med pappersbilder och DIA. Det dyker upp en hel del tankar runt att man (jag) har varit så urusel på att dokumentera min samtid och omgivning i både bild och skrift. Så en liten UPPMANING, dokumentera dina bilder!

Har ni upptäckt att SVAR har fått ett nytt utseende, personligen så anser jag att det har blivit till det bättre, enklare att navigera och mer lättsökt.

Glädjande är också att DIS-Mitt har förlagt aktiviteter till Hälsingland, bl.a. så har man haft en föreläsning om Emigrantforskning i Alfta och möte på Hotell SöderH i Söderhamn.

Så nu samlas vi på Årsmötet och tar nya friska tag inför ett nytt Verksamhetsår!

Väl mött

Krister Rundqvist

Artiklar

En emigrants resa från Skog på 1800-talet

Av Birgitta Jonsson

Omslagsbilden till detta nummer av Anorna väcker många tankar och man lockas att fantisera om svunna tider. Utvecklingen, inte minst beträffande människors sätt att resa i världen, har gått i rasande fart. Passagerartrafik på Bergviken skulle idag inte vara lönsam annat än som turistattraktion. Bergviken är Söderhamns kommuns största sjö, älven Ljusnan rinner genom sjön och har varit en stor flottningsled en gång i tiden för virket som skulle ut till sågarna vid kusten. Till bryggorna i Strand den sk Skogbryggan och till Norrbo bryggan kördes virke som drogs med ångbåtar till sågarna i Bergvik och sedan till Vannsätter fabriken.

Tiderna var hårda för många svenskar på 1800- och långt in på 1900-talet. Många Skogbor utvandrade till Nord Amerika, men resan kostade pengar och färden var lång. I tidningarna Gävleposten och Norrlandsposten kan man hitta små notiser som berättar om emigrationen, t ex att 136 personer utvandrade från Skog under åren 1861-65, enbart under 1865 utvandrade 120 personer. Åren 1866-70 emigrerade 175 personer från Skog. En del tidningar uppger antalet utvandrare från Skog till 178, möjligen 10 av dem från Hamrånge.

De flesta reste med båt från Söderhamn eller Gävle. Under vår, sommar och höst kunde man ta ångbåt från Skogbryggan. Ångbåtsbryggan finns kvar, åtminstone rester av den.

Fakta om, Söderhamns Järnväg och Kommunikationsleden Söderhamn – Bollnäs (Kilafors). Av Rolf Sten

Järnvägen hade inte kommit till Norrland ännu och förbindelserna med kusten, där järnbruken och sågarna fanns, från inlandet var dåliga. 1853 bildades en kommitté med representanter för företagen. De skulle utreda olika alternativ och kalla till ett nytt möte. Vid nästa möte beslöts att man skulle

bygga en järnväg mellan Söderhamn och Bergvik. 1858 var förberedelserna klara och man bestämde att: Bygga en järnväg för ånglok mellan Söderhamn och Bergvik och att fortsätta till Bollnäs med en trafikled.

En båtled på sjön Bergviken mellan Bergvik och Landa, 10 km.

Hästbana förbi Landaforsarna, Landa - Edsänge 2 km.

Båtled på sjön Varpen (Ljusnan) Edänge - Bollnäs 15 km.

Båtleden öppnades för trafik samtidigt som järnvägen Söderhamn – Bergvik den 9 september 1861. Järnvägsbolaget hade inköpt ångbåten "Bergviken". Den hade en 30 hästkrafters ångmaskin, 33 m lång och 6 meter bred. Bolaget hade också en mindre ångbåt "Cristian" samt några lastpråmar.

Tidningarna skrev ofta om trafiken på sjön Bergviken.

Notis i Gävleposten juli 1865:

Den 18/7 kl 4 på morgonen avreste 100 personer från Skog med ångaren Kristian. Scenen var underligt rörande, ehuru utvandrarerna själva såg tämligen lugna ut, förmodligen i hopp om bättre tider i Amerika än i hemlandet, som synes dem för fattigt för uppfyllandet av deras alltmer stegrade pretentioner och behov. Om 3 veckor kommer en ny stor flyttning.

Norrlandsposten 30/9 1865 :

De många emigranterna från Skog omtalar i brev att resan gått bra, ett barn avled under färden men ett föddes även. De flesta har fått arbete hos landsmän.

Rapport från Skogbor i Amerika 19/11 1865:

Endast ett fåtal har lyckats få bra arbete. Några har anställning vid en kvastfabrik i Chicago med en lön av 1 1/2 dollar pr dag, andra vid verkstäder i staden. Värdet av

dollarn har sjunkit, så man kan ej räkna med någon behållning. En del längtar hem men kan ej komma iväg. De som dock ej klagat är några skyttar som hade lodbössorna med. De kan skjuta flera hjortar om dagen och få bra betalt för köttet. Det är även gott om skogsfågel.

Gävleposten 8/1 1867:

Från Skog: Amerikabrev berättar att flera av dem som emigrerade 1866 är ångerköpta. Många anlitar NewYorks fattigvård, flera har dött, ovana vid klimat och arbete.

Gävleposten 3/3 1866: Brev från Skog med beklagande av amerikafararnas förhållanden. Emigranterna uppmanar skogborna att "ej sätta tro till de lögnbrev, som utmåla Amerika som ett välsignat Canaan". Flera skogbor återvänder sedan de i Amerika "fått lära sig veta hut". En änka med son från Tönnånger, vilken nästan rymde hit förleden sommar, blev av en svensk i NewYork narrad till södern, där de blev behandlade nästan som slavar men hjälptes av i norr boende skogbor, som sköt samman 50 dollar och löste ut dem. En gubbe från Bakroten skriver att "levnaden är usel självmorden många.

För övrigt har Skog ogynnsamt väder med för mycket snö och dåliga förtjänster, många är på restlängd, bl. a. bruksägarna.

Gävleposten 23/11 1867: Ångbåtsturerna på Bergviken och Varpen har upphört för året. Ganska mycket snö.

Hembygdens krönika: 1894 dör i Bergvik ångbåtsbefälhavare Per Oscar Fernquist 77 år gammal . En hedersman, plikttrogen och omtyckt. Per Oskar Fernquist var 1861-1885 befälhavare på hjulbåten "Christian" och sedan på "Bergviken".

Gävleposten 9/12 1866: Provtur på Bergviken med ångbåten "Bergviken" gjordes sistlidna torsdag. Ångbåten Christian lägges upp-

Enligt artikel av Signe Falkenberg: Johan Fredrik Brolin som i sin krafts dagar drev skradderirörelse i Skog, förde under flera år befälet på ångbåten Trion som gick i trafik på Bergviken.

20 maj 1910 startade motorbåten Trion regelbundna turer mellan Bergvik och Skog

och åter 4 dagar i veckan mot en billig avgift. Tre företagsamma män från Skog stod för denna satsning, nämligen sadelmakare Jonas Hedlund och bröderna Axel och Ernst Sundgren.

Emigrantens brev hem till Skog.

En av dem som utvandrade med sin familj var Jon-Olof Hallström f 1848-04-24, oäkta son till Margta Hallström från Hanebo. Hon var gift med torparen Per Forsberg på Strand nr 2. Jon-Olof gifte sig 1872-02-18 med Karin Jonsdotter f 1848-06-12, De fick sonen Johan Axel 1879-09-08.

I maj 1881 utvandrade familjen bestående av den då 33 årige torparen Jon-Olof , hustrun Karin och den 3-årige sonen Joan Axel, från Strand nr 2 till Nordamerika. Deras första brev hem till vännerna i Skog skrevs den 9 oktober 1881 i Minneapolis och detta brev återfanns 1979, efter nära 100 år vid en reparation av verandan i gården Strand nr 2, instuckat i väggen. Brevet avskrivet av Signe Falkenberg.

Älskade vänner!

Jag vill nu uppfylla mitt löfte att sända er några rader och låta eder veta att vi allesammans är begåvade med en god hälsa intill skrivande stund och vi önska att dessa rader måtte träffa eder vid samma goda förmån. Vi haver haft en särdeles tur att vi inte varit sjuka en endaste gång sedan vi kom till Amerika och när man får hava hälsan så går det ganska bra i detta land. Jag har stadigt arbete och god förtjänst och vi trivs ganska bra, så jag ångrar intet mitt beslut att jag reste hit, fast det var ganska kännbart att lämna mitt älskade fädernesland och alla bekanta, släkt och vänner, men det måste med tiden glömmas litet om sänder.

Vad tiderna beträffar så är födan bra nog dyr. Det har blivit en ganska god gröda över hela landet men det har varit mycket regnväder, så att vetet tagit skada i stackarna och en stor del blev ostackat. Därför är det dyrt, men ändå ingen likhet här och hemma. Jag får åtminstone 4-5 gånger så mycket för min dagpenning här mot hemma, så att om hälsan

får vara har jag en ljusare framtid här. Mat och kläder får man mycket billigt, och så får jag omtala att vi tager alla våra matvaror utav Jonas Hernlund. Han är bokhållare på ett stort handelshus här i staden. Det går mycket bekvämare till här på alla vis. Här slipper man gå och bära några påsar från handelsboden utan här tages allting på bok och betalas en gång i månaden. Varorna beställs och så körs de hem hit och så är det till att beställa vad man vill ha nästa gång dom kommer.

Jag förmodar att ni vill höra något om Hernlunds. Vi har sagt åt dem flera gånger att skriva men det blir inte något, men efter det som syns för oss har dom ganska bra. J Hernlund har ett gott arbete och jag vet att han tjänar 60 dollar i månaden. Dom har två av flickorna hemma och Anna styr med de husliga göromålen, så att om Margta vill sitta i gungstolen från morgon till kväll så kan hon få göra det. Och de är så fint klädda att jag inte kan se att det fattas någonting.

Hälsa mormor och morfar ifrån både Hernlunds och oss samt hälsa alla våra släktingar och bekanta. Anna och Johan ber

om sin hälsning och Marta från Bodarne låter hälsa Eder.

Karin sitter och önskar att hon kunnat bjuda Eder på en kopp kaffe. Lille Axel är frisk och snäll. Var oändligt hälsad från oss.

Lef väl!

J O Hallström

Detta brev väckte min nyfikenhet. Vem var Jonas Hernlund från byn Strand i Skog?

Jonas morfar och mormor var häradsdomare Jonas Pettersson f 1812 och Anna Jonsdotter f 1812, de bodde i byn Strand i Skog. En av deras döttrar Margta Jonsdotter f 1836 gifte sig med Nämndemanssonen Mikael Larsson Hernlund från byn Hernebo i Skog.

1868 utvandrade Mikael och Margta med sin familj till Nordamerika, de hade då fyra barn Jonas f 1858, Anna Brita f 1861, Margreta f 1864 och Kristina f 1866. Det måste alltså vara sonen Jonas Hernlund som tjänade 60 dollar i månaden.

Börsbacken

Av Birgitta Jonsson

Jag vill berätta något om min mans släkt och en liten del av dess historia. Jag har forskat i kyrkböcker och många har berättat om släkten i Börsbacken. Börsbacken, eller egentligen Böles backen, är ett gammalt namn på en gård i Skog vilken ägts av samma släkt i många generationer. Den har gått i arv så länge kyrkböcker förts i Skog. Den nuvarande mangårdsbyggnaden är uppförd i början av 1800-talet och nuvarande ladugårdsbyggnad byggdes 1924 av dåvarande bonden Per Sundgren.

Historien börjar år 1720. Då föddes i Böle en pojke som fick namnet Olof Göransson. Födelseboken är så otydlig att jag inte har kunnat tyda namnet på hans föräldrar. Olof gifte

sig med Margta Jonsdotter och de fick fem barn, tre söner och två döttrar. Yngste sonen Olof (1769-1831) var den som så småningom tog över gården.

Enligt vigselboken: 23:e söndagen efter trefaldighet den 27 okt lystes första gången för bondesonen Olof Olsson uti Böle och bondedottern Karin Olsdotter därstädes. Vigsel skedde den 21 nov 1799. Karin Olsdotter var född 1770 på Strand nr 2 i Skog och dog 1839. I Husförhörslängden (HFL) står Olof Olsson som bonde och fjärdingsman.

Olof Olsson och Karin Olsdotter fick tre barn, dottern Margta f 1799, sönerna Olof f 1803 och Jonas f 1806. Sonen Olof var den som övertog hemgården och blev bonde. Han

blev med tiden också Häradsdomare. Han gifte sig med Helena (Lena) Jonsdotter f 1807 från Bastnäs nr 3.

Om Helena finns en berättelse som förklarar hur man kunde förtjäna lite extra pengar om man var företagsam:

På den tiden hade Kungliga Hälsinge regemente (åren 1689-1908) övningsplats på Mohed. Det var indelningsverket med det ”ständiga knektehållet” som rådde, och på Mohed fanns då övningsfält där många officerare, knektar och båtsmän fick sin utbildning. Säkert är det många män som blivit törstiga efter en lång marsch till eller från Mohed, och därför önskat något att dricka när de gick förbi i Börsbacken. Helena började då sälja ”långmjölk” till de törstiga gubbarna. Det var nog inte många ören de behövde betala, men för Helena räckte pengarna så småningom till att köpa en silverbägare. Silver var ju på den tiden den säkra banken. Dottern Karin fick arva silverbägaren och vid bouppteckningen efter henne är den värderad till 30 kronor. Enligt hörsägen finns silverbägaren ännu kvar i släkten.

Helena och Olof fick tre barn Lars, Karin och Kerstin, men bara Karin fick leva till vuxen ålder. Hon föddes 1837 och dog 1922. Hon gifte sig med Lars Sundgren född 1827 från Strand nr 1. Han flyttade till Börsbacken och blev ”bondemåg”.

Lars har också en intressant bakgrund. Han kom alltså från Strand nr 1 och var son till Olof Olsson 1795-1848 bonde och nämndeman, och hans hustru Stina-Greta Sundgren 1804-1861. Stina-Greta hette egentligen Kristina Margareta och var dotter till en skraddare i Söderala, Lars Jonsson Sundgren, vilken varit i England och utbildat sig, det var stort på den tiden. Modern var Greta Stina Berg, 1769-1806, av släkten Berg i Söderhamn. Det sägs att Stina-Greta som inte hade någon kunskap om hur man hushållar på en stor bondgård orsakade att gården gick i konkurs. De fick sex barn och Lars bror Olof startade en affär hemma på gården i Strand. Affären flyttades senare fram till Lötens mark vid kyrkan, där sonen Axel sedan tog över. Den gamla affärsbyggnaden finns kvar än idag och är numera K-märkt. Stina-Greta är begravd i Gävle där de flesta barnen bodde, enligt ”Släkten Berg från Söderhamn” av Nils Hård av Segerstad.

Karin Olsdotter och Lars Sundgren fick 10 barn:

Kristina Katarina 1854-1903 gift med Hans Öman

Margareta 1855-1901 gift med Sven Svensson Blomgren

Olof 1859-1935 gift med Inga Hådell

Inga Sofia 1864-1925 gift med Lars Vikberg farmare i staten Montana USA

Lars 1866- gift med Anna Persson Böle (Per-Ols Anna)

Per 1869-1927 gift med Marta Nordvall

Johan 1872- gift med Kerstin Björkman

Anna Amanda 1874-1901 gift med Per-Olof Engman

Beata Josefina 1876-1910 gift med Per-Olof Engman

Jonas 1879-1950 gift med Lovisa Nygren

Här var det sonen Per Sundgren och hans hustru Marta som övertog gården och i dag är det deras sondotterson som äger hemmanet. Man kan skriva en berättelse om varje barn i denna barnaskara, men just nu ägnar jag min forsk-

ning åt Sofia som utvandrade till Amerika. Hon står i HFL som fästekvinna till Lars Vikberg, som bodde på gården Slarsta i Skog. Han utvandrade 1886 i oktober och Sofia följde efter 1889 i maj. Det var ytterst få av de

svenskar som utvandrade till Amerika, som höll regelbunden kontakt genom brev med sina släktingar i Sverige, har jag förstått. Sofia skrev åtminstone ett brev som finns kvar till sin bror Jonas. Där kallar hon sig Soffi och Lars blev Louis. Hon berättar att hon hade stor längtan hem och efter de sina under de första

åren, men att det nu går bättre. I mina efterforskningar står Lars som farmare i staten Montana. De fick två söner Valter och Roland (Ryan). Sofi dog 60 år gammal och i hennes sondotters (Ryans dotter) Mildreds personalinformation lever Sofi och Lars ättlingar fortfarande i staten Montana.

Här sitter Karin Olsdotter 1832-1922 på trappan i Börsbacken för en vilopaus

Några i familjen samlade: Från vänster Olof Sundgren med sin dotter Hilda. På trappan Per Sundgren med sin fru Marta, nedanför deras barn; Anna, Ingeborg, Edit, Artur, Sixten och Per, Olofs bror Jonas Sundgren och mor Karin

Min man Rolfs farmor Signe 1885-1955, dotter till Olof och Inga Sundgren, fick ta hand om sina fyra yngre systrar när hennes mor

dog i hjärnhinneinflammation endast 31 år gammal. Signe var då bara 12 år gammal och man förstår att farmor Karin ofta fick hjälpa till. Signe har berättat att varje sommar "bu-

förde” gårdarna i Böle by till fäbodarna. Det var en stor upplevelse bara att se följet med alla kor och hästar med trillor lastade med allt som skulle med. Att komma fram efter en lång vandring och elda under grytorna, byta halm i madrasserna de skulle sova på, äta den medhavda matsäcken och bära in alla kärl var en härlig känsla. Mot kvällningen återvände karlarna till bygden och fäbodpigorna blev

kvar och fick sätta igång med kvällsmjölknigen. Man kan tro att det blev semester för kvinnorna i fäbodarna men det var ett drygt arbete med mjölkning, kylning av mjölken, skumning av mjölken för att ta tillvara grädden och kärna smör, koka messmör och sätta långmjölk. Kreaturen fick gå på skogen men skulle ses efter, då fick man inte ”slå dank” då skulle stickstrumpan fram.

Bilder från Böles fäboddar där familjen Sundgren där kreaturen betade i slogen om samrarna

I "Gubben Noaks" bygd – hur en järnväg verkar

Av Lennart Sandström

Det torde inte vara många personer i Skog som fått så med "välsignelser" över sig som de två kommunala förtroendemän, hvilka på sin tid frånstyrkte norra stambanans dragande nedåt trakten af kyrkan, dymedels lamslående, nästan dödande all kommersiellt lif i hjärtat af församlingen.

Hur minns man inte den väldiga trafiken för 30-40 år sedan å stora landsvägen genom Ödmården hela kusten utefter, städerna emellan. All post för det första, passerade denna södra Norrlands pulsåder, alla marknadsresande till den namnkunniga Uppsala Disting, Jämtlandsdrifterna om hösten, allt vad förbönder hette – korteligen

nästan hela nedre Norrlands samfärdsel gick häröfver.

När så stambanan kom ock snuddade vid församlingen i en utkant, fick med ens samfärds lifvet en annan kanal. Den gamla hederliga landsvägen med sina icke mindre gamla hederliga gästgifvaregårdar, handelsbodas etc. stod så godt som öde. Den behöfdes ej längre, den hade tjänat ut...

Och nu står den – styckevis åtminstone – till mer än halfva sin bredd gräsbevuxen.

Källa: Söderhamns tidning 11-8 1911.

Distinget, marknad i Uppsala i februari månad.

Året var 1914

Lilian Hansén har gått igenom gamla tidningslägg från Söderhamns Tidning. Sommaren 1914 bröt kriget ut som skulle kosta miljontals människor livet.

Vårrengöring

För den som utföra detta arbete gäller att så vidt möjligt skydda lungorna från att inandas allt dammet som skall aflägnas ur rum och husgeråd.

Därför: Upp med alla fönster! Innan kvast röres eller matta tages upp, måste man skaffa fri väg för dammolnen. Husmödrar, jungfrur och hjälpgummor pläga vara mycket rädda om sitt hår och skyddar det med duk, men munnen brukar arbeta i kapp med borste och piskare. Vid kroppsarbete andas man djupare än vanligt och därför tränga dammkorn ner i lungorna, där det lätt kunna åstadkomma hosta och göra lungorna mottagliga för sjukdomar. Arbeta därför under tystnad och vid öppna fönster och tag bort så mycket damm som möjligt med fuktiga dukar. Bannlys dammvipporna alldeles, ty genom dem hvirflas endast dammet upp och lägger sig på annat håll.

I januari 1914 var Kunglig uppvaktning aktuell med det så kallade Bondetåget. Anledningen var kritik mot den förda försvarspolitiken som ansågs vara alltförforsiktig.

Bondetåget

270 lantbrukare från Helsingland komma att delta i Bondetåget de flesta från norra Helsingland. Från Söderhamns station avresa 11, Söderala 9, Landa och Bergvik 5, Kilafors 7, Holmsveden 2, Bollnäs 31, Alfta och Ovanåker 22, Delsbo 54, Ljusdal 38, Järvsö 16, Karsjö 4, Arbrå 22, Näsvisen 10, Hudiksvall och Forsa 28, Harmånger och Jättendal 3. 25 af Helsinglands socknar äro representerade. Extratåget till Stockholm torde enligt hvad numera är bestämt att afgå på torsdagen den 5 feb. Och blir alltså dagtåg. Man beräknar nu, att deltagarna i Bondetåget komma att uppgå till 30,000.

Hur uppvaktningen skall ske.

Bondetågets uppvaktning för regeringen kommer att försigå omedelbart efter uppvaktningen hos konungen af en kontingent bönder, 10 från hvarje landskap. Talet till regeringen kommer att hållas af en af representanterna för Östgötarne.

Finland som vid den tiden lydde under Tsarens Ryssland blev föremål för ökad militär aktivitet.

Rysslands trupper

Rysslands trupper i Finland uppgå till 45,000 man, inberäknat 9,000 flottister. Under vinterns lopp skola ytterligare 4 skytteregementen hvardera på 2,000 man förläggas till Finland. Nästan hela det ryska infanteriet utgöres af skytteregementen, till hvilka utväljes folk med högre skjutskicklighet. Dessa trupper öfvas strängare än de i Ryssland förlagda. De utbildas bl. a i rekognosering efter karta samt i semaforering, men särskilt koncentrerar man sig på vinterutbildning m.m. Ännu är hufvudstyrkan förlagd till södra och mellersta Finland. De nordligaste garnisonsorterna äro Vasa, Uleåborg och Kuopio samt Torneå, där dock blott 150 man kan ligga på gränsbevakning.

Senare på våren höjdes aktiviteten

Ryska krigsväsendets utveckling

Från Helsingfors telegraferas;

Senaten har anbefallt att låta exproprieras ett stort antal öar i Finska viken och vid Åland för Ryska krigsväsendets behof.

B-FÖRENINGSBREV

Forskarföreningen Alir
Söderhamns stadsbibliotek
Box 203
826 25 Söderhamn

Medlemsinformation

Ett stort tack för bokgåvor till föreningen

Från Sigvard Bodin, Hälsingerunor år 2012 och 2013.

Från Tommy Hernelind, Släktena Bure, Skunke, Grumme och Bröms historia.

Vårens program

Plats: Stadsbibliotekets forskaravdelning om inget annat anges

18 mars	Forskarträff dagtid	10-13	Med släktforskarhjälp
15 mars	Släktforskningen dag	10-14	Forskare svarar på frågor
22 mars	Årsmöte	13-15	Bygdegården Vargen
1 april	Forskarträff dagtid	10-13	Med släktforskarhjälp

Två träffar kvällstid tillkommer under våren. Se annons i Föreningsnytt och på Hemsidan